

NÆRINGS LIVET UNDER KORONAKRISEN

En analyse av syv kommuner i Trøndelag

BAKGRUNN OG FORMÅLET MED PROSJEKTET

Bakgrunn

Som følge av koronapandemien opplever enkeltbedrifter, næringslivet og samfunnet store utfordringer hva gjelder etterspørsel, utsatte oppdrag og mangel på ressurser. Dette får direkte konsekvenser for bedrifters likviditet og utvikling. Samtidig tilbyr krisen en mulighet til å utnytte ledig kapasitet, tenke annerledes og handle proaktivt.

Formål

For å ivareta aktivitet og utviklingsarbeid blant bedrifter i lokalsamfunnet samarbeider omstillingsprogrammene i Lierne, Indre Fosen og Roan, samt Grong, Namsskogan, Osen, Røyrvik kommuner om et felles prosjekt som skal tilby bedrifter koronahjelp. Initiativet stammer opprinnelig fra omstillingsområdene i Trøndelag.

Det understrekes at prosjektets formål er å styrke bedriftenes utviklingsevne gjennom å beholde og videreutvikle arbeidskraft og kompetanse, samt utnytte deres ressurser på best mulig vis. Dette kan omfatte både aktiviteter og prosjekter av ulik omfang og størrelse.

Organisering

Prosjektet er organisert i tre faser: Forstudie, forprosjekt og hovedprosjekt.

Forstudien ble gjennomført i perioden 23.03.2020 til 14.04.2020.

FORMÅL OG METODE FOR GJENNOMFØRING AV FORSTUDIEN

Formål

Formålet med forstudien har vært å kartlegge hvordan koronapandemien rammer næringsliv og enkeltbedrifter på Fosen og i Indre Namdal. Dette gir grunnlag for forstå deres utfordringer og tilby løsninger som imøtekommer deres behov. Resultatet av kartleggingen er presentert i denne rapporten, både i en samlet oppstilling og for hvert enkelt område.

Det understrekes at resultatrapporten fra forstudien skal brukes som kunnskap- og faktagrunnlag i forprosjektet.

Spørreundersøkelse

Kartleggingen er gjennomført i form av en spørreundersøkelse. Denne har i hovedsak vært lik for alle områder, men har inneholdt noen lokale tilpasninger. Alle spørreundersøkelsene er gjennomført via telefon av programledere og sentrale personer fra eierkommunene.

Forstudien baserer seg på tilbakemeldinger fra 190 bedrifter i de områdene som deltar i prosjektet. Dette utgjør totalt 1891 ansatte.

Erfarings- og statusmøter

Det er blitt gjennomført erfarings- og statusmøter med deltakerne i prosjektgruppen samt ordførere og styreledere i de aktuelle eierkommunene.

Resultatrapport

Resultatet av kartleggingen og anbefaling for videre arbeid i forprosjektet er presentert på de neste sidene.

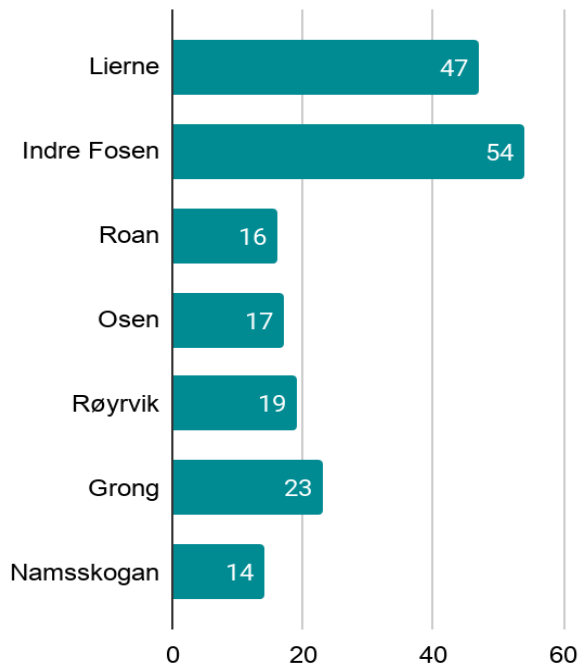
RESULTATER OVERORDNET

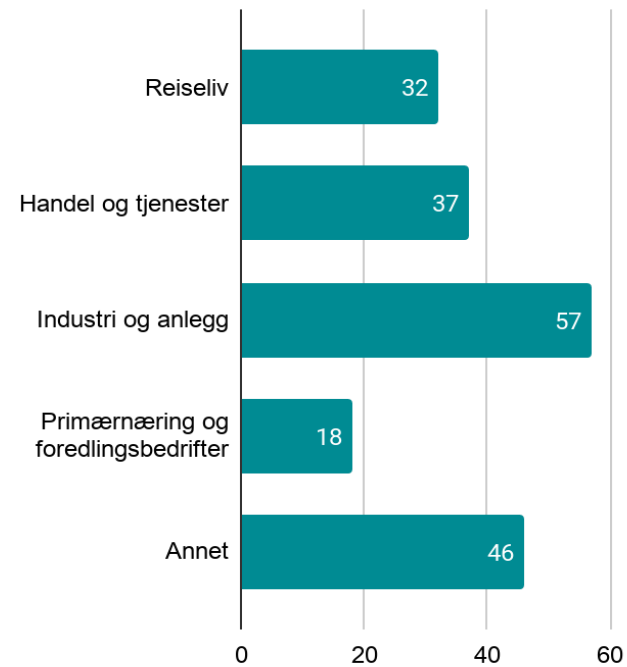
Tall fra alle kommuner

GJENNOMFØRTE UNDERSØKELSER

Antall bedriftssamtaler per kommune (N=190)

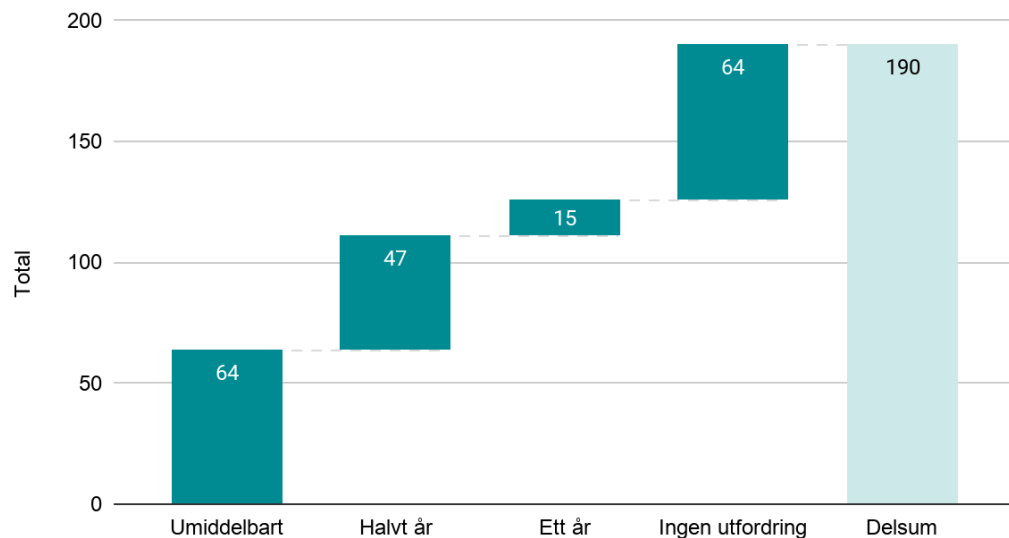
Antall bedriftssamtaler per bransje (N=190)

STORE DELER AV NÆRINGSLIVET STÅR OVERFOR LIKVIDITETSUTFORDRINGER

6

Grad av likviditetsutfordringer meldt per bedrift

64 (34%) av bedriftene har akutte likviditetsproblemer.

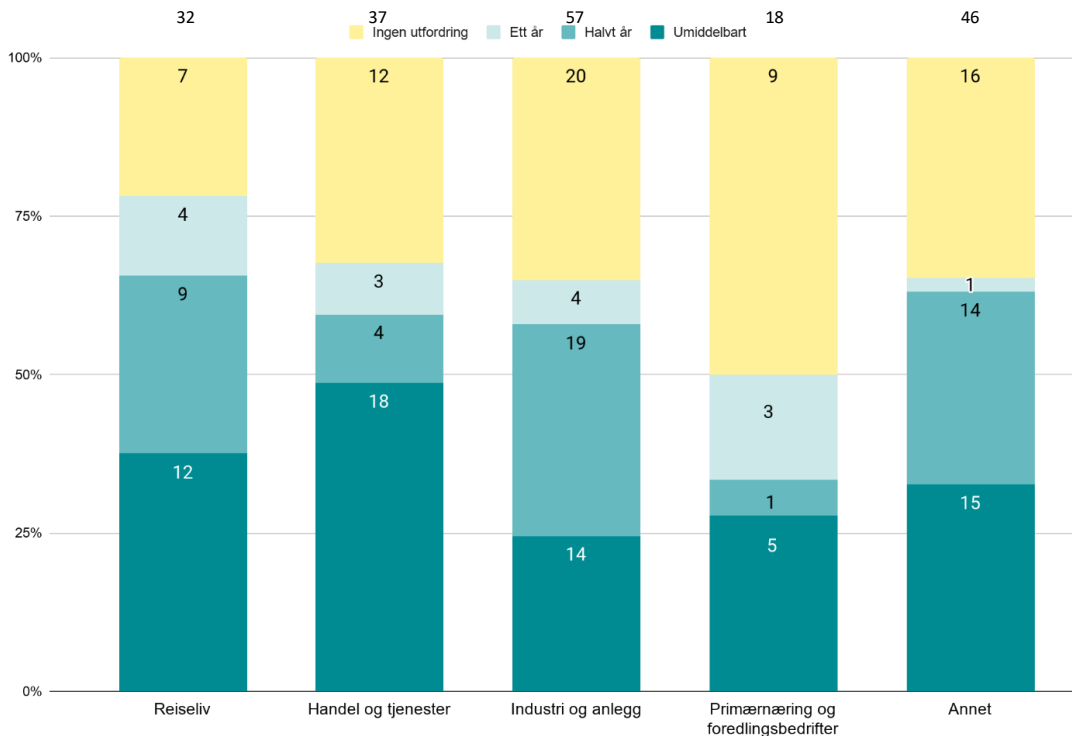
126 (66%) forventer å oppleve likviditetsproblemer som følge av koronapandemien

64 (34%) forventer ingen likviditetsproblemer.

Årsakene til likviditetsproblemene varierer, men knytter seg i første rekke til bortfall av etterspørsel.

LIKVIDITETSUTFORDRINGER PER BRANSJE

7 Grad av likviditetsutfordringer meldt per bransje

Det meldes betydelige likviditetsutfordringer i de fleste bransjene, med primærnærings som et tydelig unntak.

Reiseliv opplever størst likviditetsutfordringer.

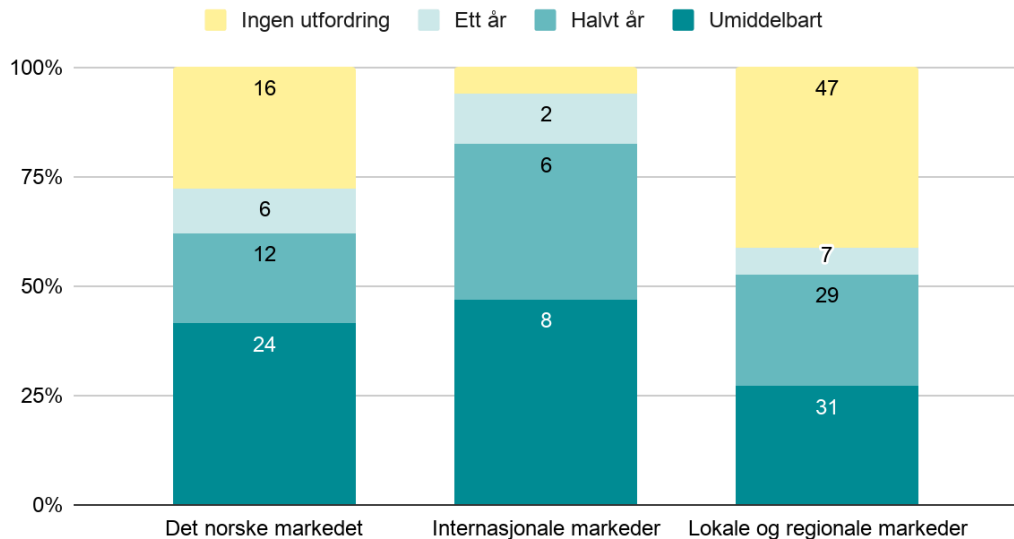
Bortfall av etterspørsel synes sterkest i handel og reiseliv på kort sikt, og i industri på lengre sikt.

Pessimisme i industrien tyder på en frykt for mindre ordreserver i tiden fremover.

LIKVIDITETSUTFORDRINGER PER MARKEDSORIENTERING

8

Grad av likviditetsutfordringer meldt per markedsorientering

Aktører i det internasjonale markedet er hardest rammet av likviditetsutfordringer. **94%** av bedriftene forventer utfordringer innen ett år.

Aktører i det lokale markedet viser større optimisme, noe som kan tyde på en økt forventning til lokal etterspørsel i tiden fremover.

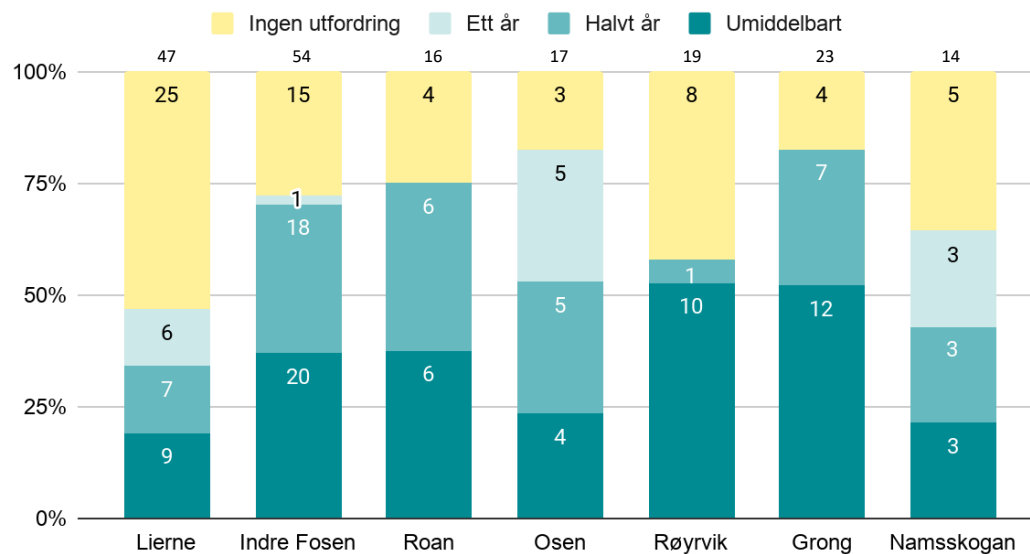
De fleste virksomhetene forventer at etterspørselssvikten vil slå inn for fullt innen seks måneder.

LIKVIDITETSUTFORDRINGER PER KOMMUNE

9

Grad av likviditetsutfordringer meldt per kommune

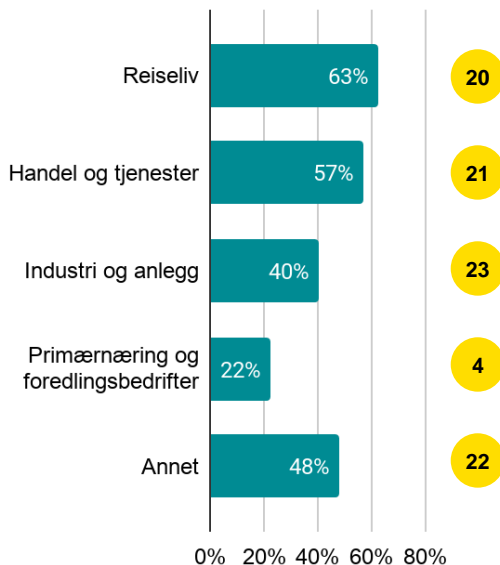

Variasjoner i næringsstruktur bidrar til forskjeller mellom kommunene. I Indre Fosen forekommer utfordringene i industri, mens reiseliv står for brorparten av likviditetsutfordringene i Osen.

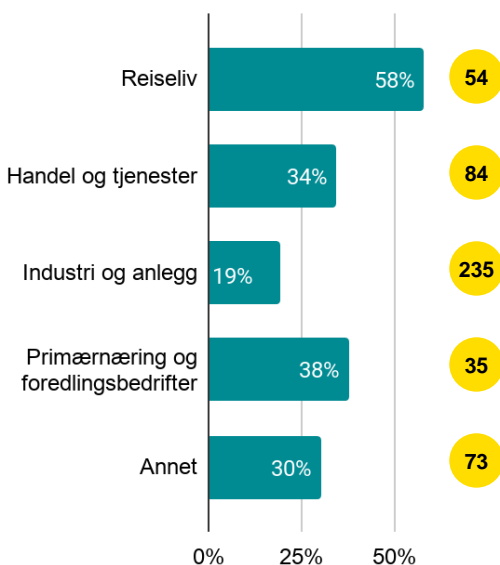
Merk at antallet bedrifter som melder om likviditetsproblemer utgjør en stor andel av samlet næringsliv i alle kommunene.

PERMITTERINGER PREGER DE FLESTE BRANSJENE

Andel bedrifter som har eller er i ferd med å permittere ansatte

Andel ansatte som er eller er i ferd med å bli permittert

Totalt varsler **90 (47%)** av bedriftene om permitteringer.

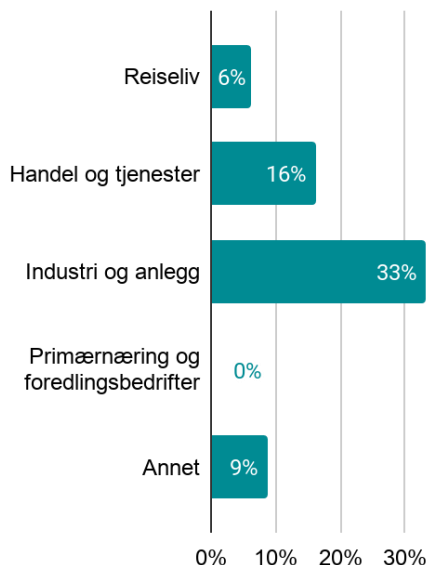
Dette utgjør **481 (26%)** av ansatte i bedriftene per i dag.

Det er store variasjoner mellom bransjene. Av ansatte i industri og anlegg har **19%** mottatt permitteringsvarsel, mens det innen reiseliv er hele **58%**.

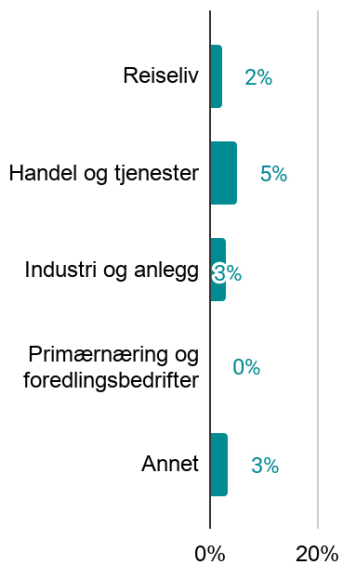
Målt i antall permitteringer er industri og anlegg dog størst.

BEDRIFTER MED ANSATTE I KARANTENE/SMITTET/REDUSERT KAPASITET

Andel bedrifter som melder
smitte/karantene/ redusert kapasitet
blant sine ansatte

Andel ansatte som meldes smittet/
i karantene/ redusert kapasitet

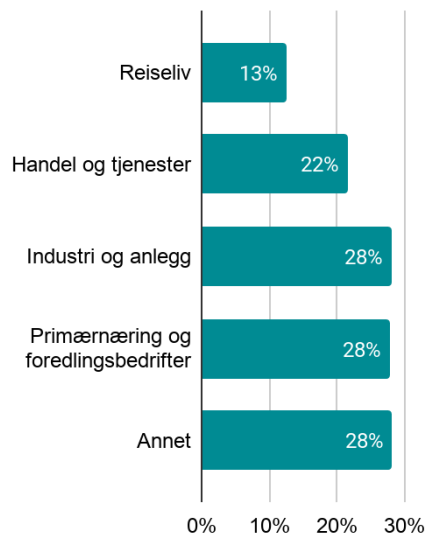

Totalt varsler **31 (16%)**
av bedriftene om
ansatte som er i er
smittet, i karantene eller
har redusert kapasitet
som følge av barnepass
(på intervju tidspunkt).

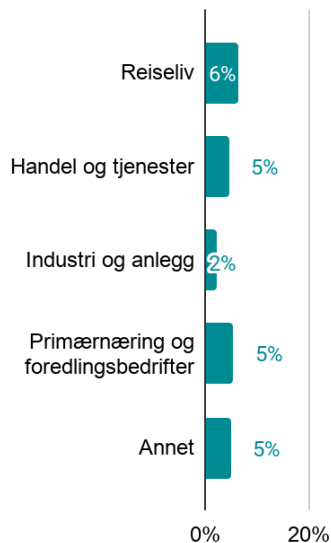
Teller man i antall
ansatte, faller **55 (3%)**
inn i denne gruppen.

BEDRIFTER MED LEDIG KAPASITET

Andel bedrifter som melder om ansatte med ledig kapasitet

Andel ansatte med ledig kapasitet

46 bedrifter (24%) har ansatte med ledig kapasitet.

Totalt antall ansatte med ledig kapasitet er **59 (3%)**.

BEDRIFTER SOM VURDERER KOMPETANSEHEVENDE TILTAK SOM AKTUELT

104 bedrifter (55 %)

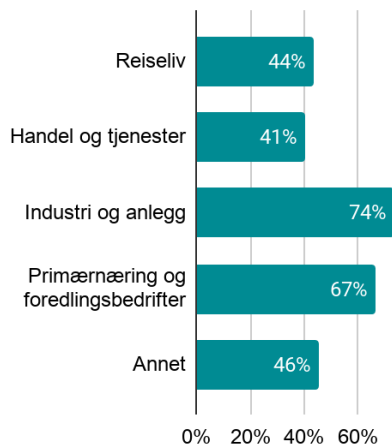
vurderer kompetansehevende tiltak som aktuelt.

Det påpekes at samtidig at mange bedrifter er usikre på hvilke tiltak som kan være aktuelle.

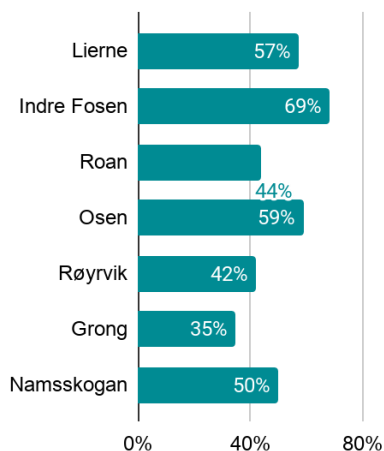
For bedrifter med større utfordringer er kompetansehevende tiltak ønskelig på sikt. Her melder flere at økonomiske og administrative tiltak må prioriteres først for å få kontroll på situasjonen.

Andel som vurderer kompetanseheving er likt fordelt mellom bedrifter som varsler om permitteringer og ikke.

Andel bedrifter som vurderer kompetanseheving meldt per bransje

Andel bedrifter som vurderer kompetanseheving meldt per kommune

Har ikke permitterte

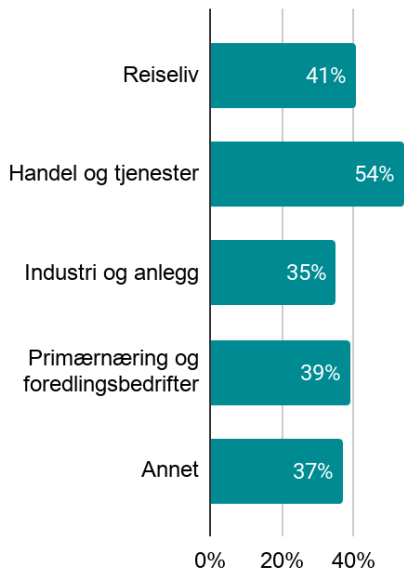
Har permitterte

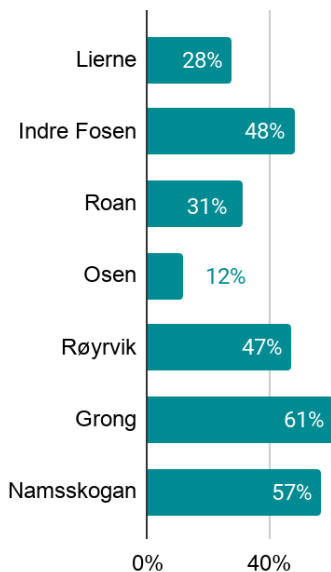
STORPARTEN AV BEDRIFTER ER I KONTAKT MED ANDRE AKTØRER FOR Å FÅ STØTTE

14

Andel bedrifter som søker aktuelle tiltak meldt per bransje

Andel bedrifter som søker aktuelle tiltak meldt per kommune

77 bedrifter (41 %) er i kontakt med andre aktører for å få støtte.

De fleste søker støtte hos sin egen bank, men også fra Innovasjon Norge, NAV og egne bransjenettverk.

Brorparten av bedriftene ønsker hjelp til orientering og veiledning av offentlige tiltakspakker.

DISSE UTFORDRINGENE STÅR BRANSJENE OVERFOR

Tall fra alle kommuner

REISELIV

Reiselivsbedrifter er sterkt rammet av krisen, med størst likviditetsutfordringer og andel permitteringer av bransjene.

Utfordringer

Likviditet, avbestillinger, mister turistsesongen, bortfall av inntekt, tapte leieinntekter, avlyste arrangement, mye matsvinn, permitteringer

Hva gjør bedriftene selv for å møte utfordringer?

Permitteringer, tett kontakt med rådgivere på regnskap, planlegger frem i tid, reduserer innkjøp, take away i stedet for drop in, hjemkjøring av mat, jobber mer aktivt med bedriftsutvikling, tar betaling på forhånd

Hvilken hjelp har virksomhetene behov for?

Oversikt over offentlige tiltakspakker, likviditet, bistand til investeringer og faste kostnader, økonomisk og praktisk støtte for kompetanseheving, markedsføringskurs

Om bransjen

Kategorien *reiseliv* omfatter i all hovedsak overnattings- og serveringssteder.

Tyngdepunktet av disse bedriftene finner vi i Namdalen. Bransjen kjennetegnes av små bedrifter med et gjennomsnitt på 4.5 ansatte

Har eller kommer til og få likviditetsutfordringer 78%

Har eller skal gjennomføre permitteringer 63%

Har ansatte som er syke eller i karantene 6%

Ønsker kompetanseheving 44%

HANDEL OG TJENESTER

Bedrifter innen handel og tjenester er i varierende grad påvirket av krisen, men har flest bedrifter som varsler akutte likviditetsproblemer. Det meldes også om mange permitteringer.

Utfordringer

Omsetningstap, vareleveranser, likviditetsproblemer, sesongvarer ikke solgt skaper utfordringer for varelager og leverandørgjeld, kronekursen, sykefravær, mangler arbeid til ansatte

Hva gjør bedriftene selv for å møte utfordringer?

Permitteringer, tett dialog med bank og leverandører, handler fra norske leverandører, reduserer åpningstider, smittevern, møter kunder på alternative måter slik som hjemkjøring og sending av varer, innkjøpsstopp, økt annonsering

Hvilken hjelp har virksomhetene behov for?

Likviditetsbistand, bedre oversikt over offentlige hjelpemidler, økte midler til opplæring og kursing, offentlig støtte for markedsføring

Om bransjen

Kategorien *handel og tjenester* omfatter forretningsmessig og teknisk tjenesteyting som konsulentvirksomhet og administrasjon. Hoveddelen består av varehandelsbedrifter innen detaljhandel og fast moving consumer goods. Bransjen har relativt små bedrifter med et gjennomsnitt på 7 ansatte.

INDUSTRI OG ANLEGG

Industri og anlegg er mindre preget av krisen i dag, men nesten halvparten forventer likviditetsproblemer innen et halvt år. Bransjen har også flest permitterte ansatte i absolutte tall.

Utfordringer

Kronekursen, omsetningssvikt, importutfordringer, kansellerte ordre, bemanning, sykdom blant ansatte, likviditet, mindre ordreserver

Hva gjør bedriftene selv for å møte utfordringer?

Kontakt med bransjenettverk og bank, vurderer nye forretningsområder, gode smitteverntiltak, permitterer ansatte, hjemmekontor der mulig, jobber med å lande prosjekter frem i tid, proaktivt ut mot kundeportefølje, muliggjør fleksibel arbeidstid, økt bruk av annonsering

Hvilken hjelp har virksomhetene behov for?

Kapitaltilgang/økonomiske intensiver, bedre oversikt over tiltakspakker fra stat og kommune, kurs- og opplæringsstilbud, nye innovasjonsprosjekter

Om bransjen

Kategorien *industri og anlegg* omfatter bygg og anleggsvirksomhet som byggefirma og entreprenører, samt industribedrifter bredt definert. Bransjen kjennetegnes av litt større bedrifter med et gjennomsnitt på 18 ansatte.

PRIMÆRNÆRINGER OG FOREDLINGSBEDRIFTER

Primærnæringen er minst rammet av krisen, med få bedrifter som varsler om likviditetsproblemer og permitteringer.

Utfordringer

Bortfall av inntekt, likviditetsutfordringer, tapt marked, vansker med tilgang til anleggsområder, sykdom blant ansatte, økte priser på utstyr

Hva gjør bedriftene selv for å møte utfordringer?

Vurderer nye markedsområder og produkter, åpner for å ta inn permitterte fra andre firma

Hvilken hjelp har virksomhetene behov for?

Bistand til utvikling av nye løsninger, vinne tilbake markedsandeler, strateg utvikling, opplæring i alternative måter å møte nytt marked på, samarbeid med lokalt næringsliv, bedre samarbeid med kommune

Om bransjen

Kategorien *primærnæring og foredlingsbedrifter* omfatter i all hovedsak landbruks- og havbruksprodusenter, så vel som foredlingsbedrifter innen næringsmiddel. Den omfatter også noen få bergverks- og utvinningsbedrifter. Bransjen kjennetegnes av små bedrifter med et gjennomsnitt på 7 ansatte.

Har eller kommer til og få likviditetsutfordringer **50%**

Har eller skal gjennomføre permitteringer **22%**

Har ansatte som er syke eller i karantene **0%**

Ønsker kompetanseheving **67%**

ANDRE BRANSJER

Bedrifter i andre bransjer er i varierende grad preget av krisen. I underkant av halvparten varsler om likviditetsproblemer og permitteringer.

Utfordringer

Svekket sesongdrift, tapt omsetning, tapt marked, tapt likviditet, tapt tjenest salg, smittevernregler gjør det vanskelig å drifte, importering skaper utfordringer, vansker med å utbetale lønn

Hva gjør bedriftene selv for å møte utfordringer?

Redusere kostnader, samarbeide med bransjenettverk, utvikle nye tilbud og aktiviteter, opprette nettbutikk, økt markedsføring, øke prisene, stoppe innkjøp, søke betalingsutsettelse hos forhandlere, alternative kundemøter (videomøter), tilpasser oppdragsmengde, endrer åpningstider

Hvilken hjelp har virksomhetene behov for?

Bistand til utviklingsprosjekter, bedre oversikt over tiltakspakker, hjelp til å betale faste utgifter, hjelp til markedsføringstiltak

Om bransjen

Samlekategorien *andre bransjer* er konstruert for å fange opp bedrifter som ikke naturlig faller inn under de andre kategoriene. Brorparten av disse bedriftene driver transport og lagring, samt annen tjenesteyting. Bransjen kjennetegnes av små bedrifter med et gjennomsnitt på 6 ansatte, men spriker bredt fra 1 til 70 ansatte.

TILTAK PÅ BRANSJENIVÅ

21

Bransje

Reiseliv

Behov:

- Kapital til dekning av faste kostnader
- Nasjonal/regional produkt- og tjenesteutvikling
- Markedsføringstiltak

Handel og tjenester

- Kapital til dekning av faste kostnader
- Kampanjer for regional/lokal handel
- Kompetanseheving digital handel og tjenester
- Markedsføringstiltak

Industri og anlegg

- Kapital ved langvarig krise
- Unngå stans i verdikjeden
- Innovasjon og produktutvikling

Primærnæringer

- Produkt- og tjenesteutvikling
- Utnytte nye markeds- og samarbeidsmuligheter
- Unngå stans i verdikjeden

Andre bransjer

- Kapital til dekning av faste kostnader
- Markedsføringstiltak

Felles tiltak på tvers av bransjer:

- Oversikt over eksisterende offentlige tiltakspakker og anvendelsen av disse
- Bistand til å utvikle og fremlegge nødvendig dokumentasjon og tallmateriale for å søke offentlige tiltakspakker
- Mer samarbeid bedrift-bedrift og kommune-bedrift, for å utnytte synergieffekter, tenke nytt og sikre samspill mellom verdikjeder
- Kompetansetiltak som stimulerer til å aktivisere permitterte ansatte, utnytte ledig kapasitet og utvikle bedriftskompetansen
- Kompetansepåfyll innen områder som (1) lean, (2) innovasjon og produktutvikling, (3) salg, markedsføring og nye forretningsmodeller, og (4) digitalisering og effektivisering
- Bedriftsspesifikke utviklingsprosjekter

The background features a complex, abstract pattern of dark, irregular shapes against a vibrant orange background, resembling a microscopic view of tissue or a stylized map. A thin white vertical line runs down the left side of the page, with short orange segments at the top and bottom. The text is centered in the upper-left quadrant.

RESULTATER LIERNE KOMMUNE

KARTLEGGINGEN AV BEDRIFTER I LIERNE

Lierne Kommune er i Gjennomføringsfasen av et omstillingsprogram, og har derfor en rekke bedrifter med igangsatte prosjekter og planer. For å ivareta utviklingsarbeidet har derfor bedrifter med pågående prosjekt blitt prioritert, i tillegg til bedrifter som har avsluttede prosjekter i omstillingsprogrammet.

Samlet sett er bedriftene i Lierne i varierende til liten grad påvirket av krisen, med noen unntak. Dette kan forklares med at næringslivet i Lierne består av mange solide bedrifter med mye egenkapital. Flesteparten av bedriftene har også en reflektert tilnærming til krisehåndtering og vært proaktive i håndtering av situasjonen.

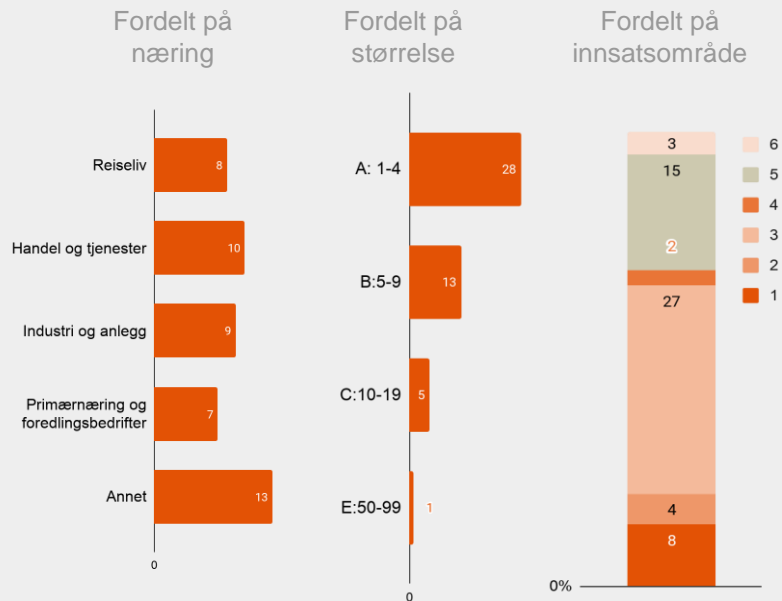
Innsatsområder:

- 1-Reiseliv (overnatting, mat og opplevelser)
- 2-Industriell matproduksjon
- 3-Eksisterende næringsliv
- 4-Attraktivitet for næringslivet
- 5-Kompetanse, rekruttering og nettverk
- 6-Andre prosjekter

47 bedriftssamtaler er gjennomført

28 bedrifter har pågående prosjekter

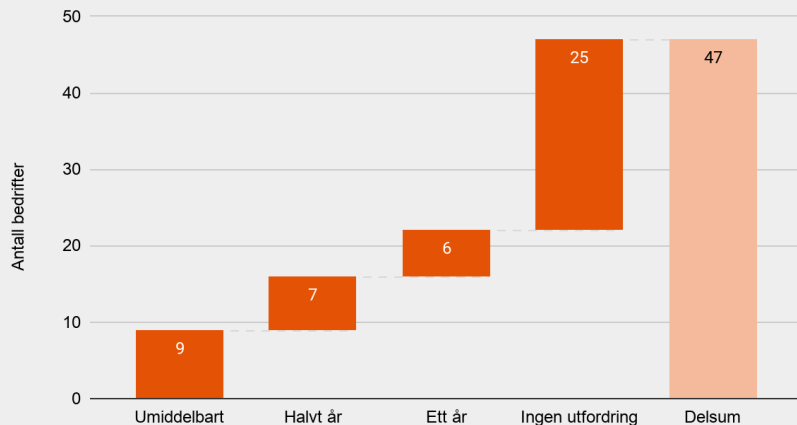
19 bedrifter har avsluttede prosjekter

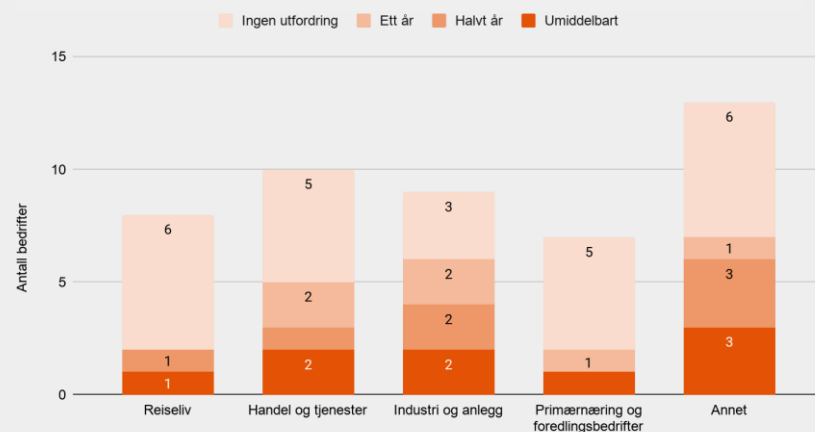
BEDRIFTER MED LIKVIDITETSPROBLEMER

- Under 50 prosent av bedriftene har eller forventer likviditetsproblemer som følge av koronakrisen.
- Bedriftene i Lierne opplever i mindre grad likviditetsproblemer, med noen unntak.
- Næring innen industri og anlegg, samt kategorien "Annet" har størst likviditetsutfordringer.
- Bedrifter med lokal og regional markedsorientering har størst likviditetsutfordringer.
- De mellomstore bedriftene (5-9) har størst likviditetsutfordringer.

Grad av likviditetsutfordringer meldt per bedrift

Grad av likviditetsutfordringer meldt per bransje

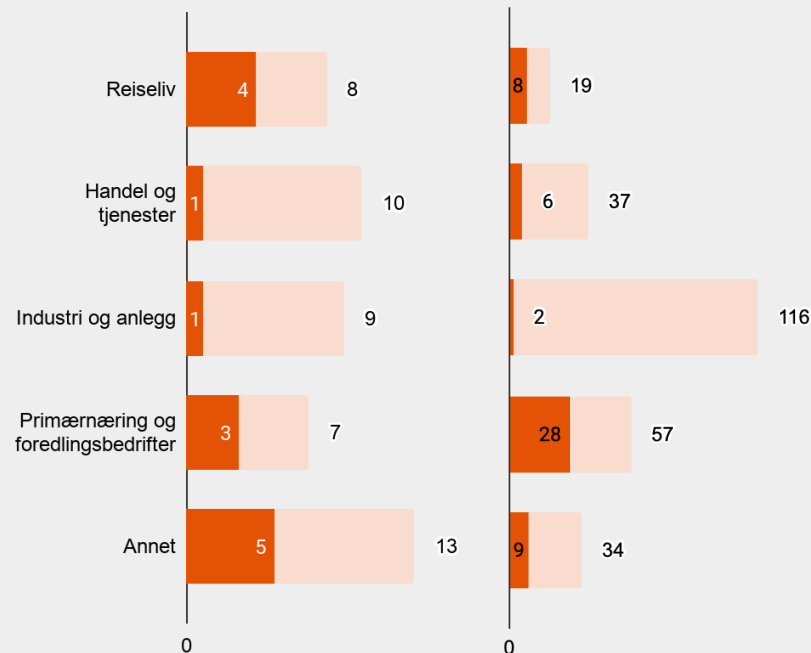
FORHOLD TILKNYTTET BEDRIFTENS MEDARBEIDERE

– Permitteringer, syke/karantene, grensegjengere og ledig kapasitet

- 14 bedrifter (30%) varsler om at de har eller er i ferd med å permittere ansatte, tilsvarende 53 stillinger.
- 13 av bedriftene har grensegjengere, tilsvarende 34 ansatte. Dette skaper økt risiko for redusert arbeidsstokk, i tillegg til store utfordringer knyttet til orientering av retningslinjer fra internasjonale markeder. Det påpekes også at kommunikasjon med ansatte i tilknytning til dette er en utfordring.
- Tre ansatte er meldt som syke, i karantene eller har begrenset kapasitet som følge av barnepass.
- Ti bedrifter melder om ansatte med ledig kapasitet, tilsvarende 12 stillinger.

Antall bedrifter som har eller er i ferd med å permittere ansatte

Andel ansatte som er eller er i ferd med å bli permittert

ETTERSPØRSEL ETTER KOMPETANSEHEVING

- **27** bedrifter (57%) vurderer kompetansehevende tiltak som aktuelt.
- **Storparten** av bedriftene er svært positive til kompetansehevende tiltak, og påpeker at dette er et godt tiltak for å unngå permitteringer.
- Det kan være aktuelt å vurdere informasjon om restriksjoner tilknyttet grensegangere (da spesielt svenske retningslinjer), og internkommunikasjon tilknyttet dette.
- **Flere** etterspør HMS, digital kompetanse, administrasjon og markedsføring på tvers av bransjer.
- **Enkelte** bedrifter opplever utilstrekkelige avtaler med kunder og leverandører, og trenger hjelp til håndtering av dette på kort og lang sikt.

Antall bedrifter som vurderer kompetansehevende tiltak som aktuelt

KUN BEDRIFTER MED PÅGÅENDE PROSJEKT

- **28** bedrifter har pågående prosjekter i omstillingsprogrammet.
- **14** av disse har behov for delbetaling i allerede eksisterende prosjekter (gjennomført).
- **12** melder at de ikke er i rute i henhold til prosjektplan. Årsaker til avvik er hovedsakelig andre prioriteringer (5) og mangel på arbeidskraft (3).
- **Fem** av bedriftene melder at de har nye behov som følge av situasjonen. Disse behovene inkluderer markedsføring og nettløsninger (2), å fremskynde offentlige vedlikeholdsarbeid og anbud (2), samt et behov for større lager (1).

KUN BEDRIFTER MED AVSLUTTET PROSJEKT

- **19** har avsluttede prosjekter i omstillingsprogrammet.
- **To** av bedriftene melder at de har nye behov som følge av situasjonen. Den ene ser nye muligheter lokalt/asfaltlegging, mens den andre påpeker behov for markedsvridning fra storhusholdning til privat dagligvare.

OPPSUMMERING OG REFLEKSJONER

- **Store og veletablerte bedrifter** håndterer situasjonen bra, og mange av disse har tatt proaktive grep. Tiltak kan likevel være aktuelt for å styrke utviklingsevne og markedsposisjon. Enkelte kan også ha behov for informasjon og veiledning om restriksjoner rundt grensegangere.
- Av de **mindre og nyetablerte bedrifter** forventer mange å få et likviditetsproblem. Her anbefales 1:1 oppfølging, med hjelp av eksisterende tiltakspakker, nye kurs og utviklingsprosjekter.
- Bedriftene med størst utfordringer er de som leverer til **storhusholdning/HoReCa** (hotell, restaurant og kafe), og som kundegrunnlag over natten. Mulige tiltak kan innebære digitale løsninger for salg og komme seg inn på dagligvaremarkedet (Se nettverket "En smak av Lierne"). Dette vurderes som en langsiktig løsning, hvor denne perioden medgår større fleksibilitet og tid for å behandle potensielle avtaler.
- **Reiseliv og lokale matbutikker** opplever stor omsetningssvikt som følge av mangel på etterspørsel i påsken og sommeren, to sesonger som normalt står for en vesentlig del av deres inntektsgrunnlag. **Opplevelsesnæringen** møter på store utfordringer knyttet til avlyste arrangementer frem til juli. Omsetningstak og fremtidige avtaleverk kan være aktuelt, med juridisk bistand og kurs.
- Storparten av bedriftene er i rute i henhold til **prosjektplan**.
- Enkelte bedrifter **trenger hjelp til å avslutte prosjekter**, da de er usikre på fremgangsmåte.
- Flere bedrifter er i startfasen på nye prosjekter, hvor **omstillingsprogrammet må ta på seg rollen som pådriver**. Ikke helt klart hvilke tiltak som skal igangsettes.
- Samlet sett i næringslivet er det et stort behov for **kompetansehevende tiltak**. Det ble gjennomført flere tilsvarende tiltak i omstillingsprogrammet, men det er fortsatt stor etterspørsel blant bedriftene.

An aerial photograph of a forest landscape, rendered in a monochromatic yellow-green color scheme. The terrain is uneven, with various shades of green and yellow indicating different vegetation types or topography. The text is overlaid on the left side of the image.

RESULTATER INDRE FOSEN KOMMUNE

KARTLEGGINGEN AV BEDRIFTER PÅ INDRE FOSEN

Indre Fosen Kommune er i Gjennomføringsfasen av et omstillingsprogram, og har derfor en rekke bedrifter med igangsatte prosjekter og planer. For å ivareta utviklingsarbeidet har derfor bedrifter med pågående prosjekt blitt prioritert. I tillegg er det gjennomført undersøkelser av bedrifter som har avsluttede prosjekter i omstillingsprogrammet, samt med mindre lokale aktører. Flere innenfor sistnevnte kategori har tatt direkte kontakt med omstillingsprogrammet for ønske om bistand.

Samlet sett er bedriftene i varierende til stor grad påvirket av krisen. 72 prosent av bedriftene melder at de vil få likviditetsproblemer som følge av pandemien, og i underkant av 60 prosent melder om permittering av ansatte. Industri og anlegg preger også næringslivet betydelig på Indre Fosen.

54 bedriftssamtaler er gjennomført

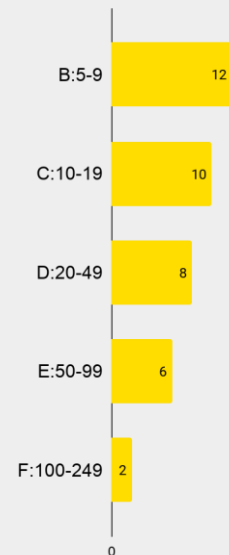
18 bedrifter har pågående prosjekter

17 bedrifter har avsluttede prosjekter

Fordelt på næring

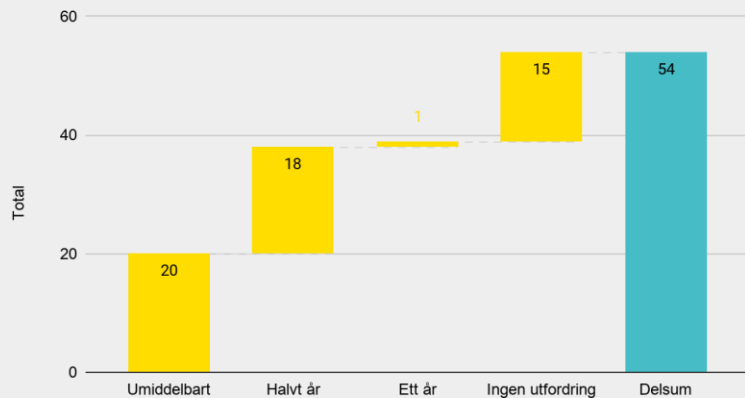
Fordelt på størrelse

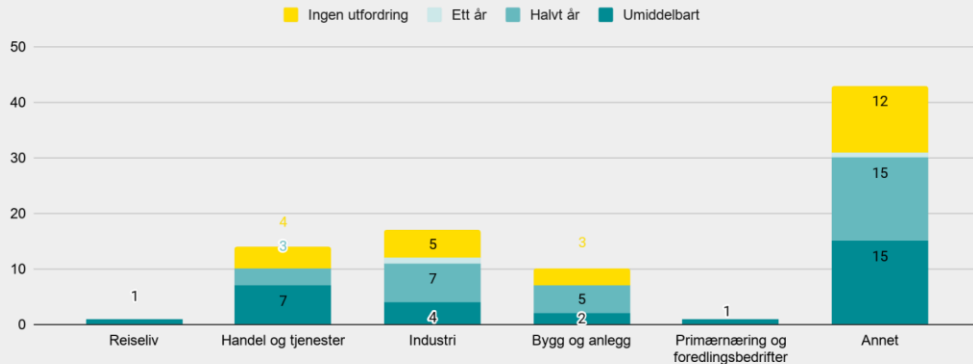
BEDRIFTER MED LIKVIDITETSPROBLEMER

- Over 70 prosent av bedriftene har eller forventer likviditetsproblemer innen et halvt år som følge av koronakrisen.
- Halvparten av bedriftene innen handel og tjenester opplever akutte likviditetsproblemer, mens storparten av bedriftene innen industri og anlegg vil få utfordringer på sikt (innen et halvt år).
- Alle markedssegmenter preges av likviditetsproblemer.
- Likviditetsutfordringene rammer bedrifter av alle størrelser i kommunen, men de aller største vurderes til å være noe mer robuste.

Grad av likviditetsutfordringer meldt per bedrift

Grad av likviditetsutfordringer meldt per bransje

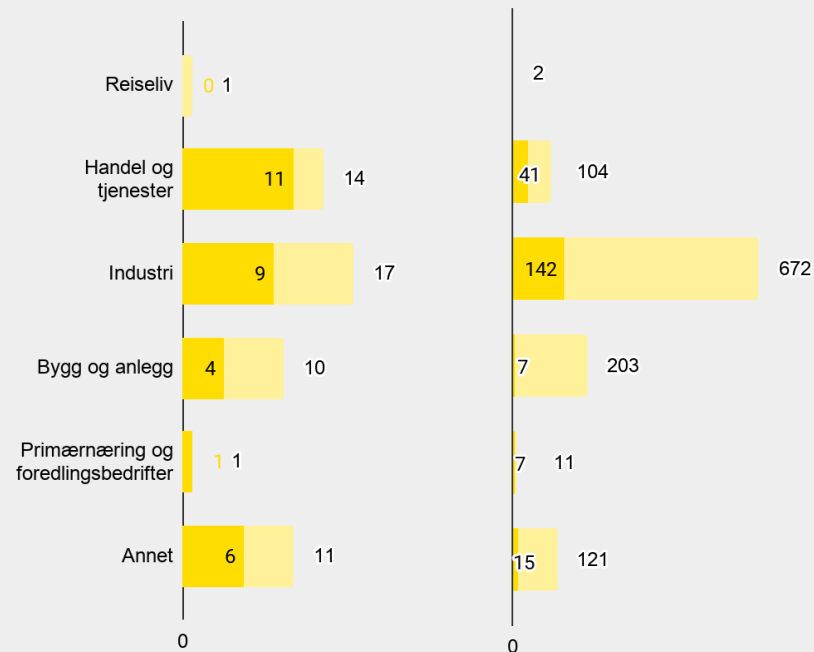
FORHOLD TILKNYTTET BEDRIFTENS MEDARBEIDERE

– Permitteringer, syke/karantene, grensegangere og ledig kapasitet

- 31 bedrifter (57%) varsler om at de har eller er i ferd med å permittere ansatte, tilsvarende 212 stillinger.
- Blant bedriftene har flere fremmedarbeidere. Dette reduserer bedriftenes kapasitet til å utføre oppdrag.
- 34 ansatte er meldt som syke, i karantene eller har begrenset kapasitet som følge av barnepass.
- 17 bedrifter melder om ledig kapasitet, tilsvarende 29 stillinger.

Antall bedrifter som har eller er i ferd med å permittere ansatte

Andel ansatte som er eller er i ferd med å bli permittert

ETTERSPØRSEL ETTER KOMPETANSEHEVING

- Nesten alle bedriftene etterspør kompetansehevende tiltak.
- Blant bedriftene med størst utfordring er det lav kapasitet til å gjennomføre kompetansehevende tiltak i dag da andre områder må prioriteres for å overleve. På sikt kan det være aktuelt.
- Av bedriftene som er mindre påvirket av krisen i dag, er det stor etterspørsel etter kompetansehevende tiltak eller nye prosjekter. Dette kan være viktig for å ruste seg mot utfordringer på sikt og styrke utviklingsevne.
- Innen bygg og anlegg er det en flere lovpålagte kurs som det vil være gunstig å få gjennomført nå som flere bedrifter opplever lavere aktivitet.
- Innen handel og service er det behov for kompetanseheving innen salg og markedsføring, dette gjelder også for reiseliv.
- Innen industri er kompetansepåfyll innen Lean og robotisering et behov.

Antall bedrifter som vurderer kompetansehevende tiltak som aktuelt

KUN BEDRIFTER MED PÅGÅENDE PROSJEKT, N=18

- **Fem** av disse har behov for delbetaling i allerede eksisterende prosjekt.
- **Fem** melder at de ikke er i rute i henhold til prosjektplan. Årsaker til avvik er mangel på arbeidskraft (1), mangel på kompetanse (1) og andre prioriteringer (3). To opplyser om at ting har tatt lengre tid enn ventet, og en annen bedrift har oppgitt korona som årsak til utsettelse.
- **Fire** av bedriftene melder at de har nye behov som følge av situasjonen. Nye behov inkluderer risiko tilknyttet leveranser (1), behov for nye markeder (1), behov for digitalisering/automatisering (1) og tilpasset markedssituasjon (1).

KUN BEDRIFTER MED AVSLUTTET PROSJEKT, N=17

- **Seks** av bedriftene melder at de har nye behov som følge av situasjonen.
- **En** av bedriftene må justere arbeidstid, mens en annen har fått større behov for inntekt utover høysesong. To andre bedrifter må se på kompetanseheving og ledelsesutvikling.

OPPSUMMERING OG REFLEKSJONER

35

INDRE FOSEN

- De fleste bedriftene er **mindre påvirket av krisen i dag**, og har tilstrekkelig likviditet og oppdragsmengde. Det påpekes likevel at disse kan oppleve utfordringer på sikt.
- Innenfor bransjene **industri og anlegg** er bedriftene i ulik grad berørt av krisen. Noen har omsetningsrekord, mens andre opplever totalt mangel på etterspørsel. Felles for de fleste er at de trolig vil oppleve større utfordringer innen juni-juli måned.
- I Indre Fosen er det **reiseliv-, opplevelses- og handelsnæringen** som er hardest rammet av krisen.
- Bedriftene med **pågående prosjekter i omstillingsprogrammet** er til en viss grad påvirket av situasjonen. Noen prosjekter vil bli gjennomført med et lengre tidsperspektiv enn planlagt, mens andre prosjekter blir fremskyndet som følge av frigjort kapasitet.

RESULTATER ROAN KOMMUNE

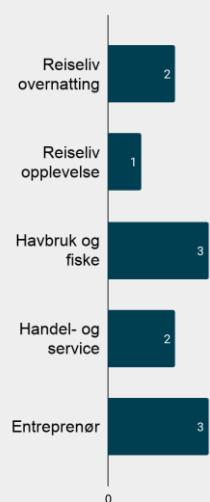
KARTLEGGINGEN AV BEDRIFTER I ROAN

Næringslivet i Roan kjennetegnes av små klynger bestående av ulike aktører. Felles er at bedriftene er relativt små (< fire faste ansatte). I tillegg er det viktig å nevne at Roan er i startfasen av Gjennomføringsfasen i omstillingsprogrammet.

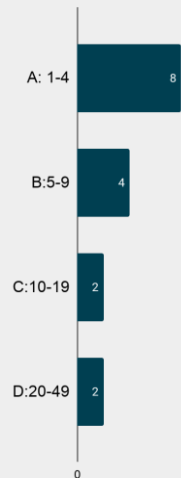
Samlet sett opplever storparten av bedriftene store konsekvenser som følge av koronapandemien, spesielt hvis krisen vedvarer. 75 % av bedriftene melder om likviditetsproblemer innen et halvt år.

16 bedriftssamtaler er gjennomført

Fordelt på
næring

Fordelt på
størrelse

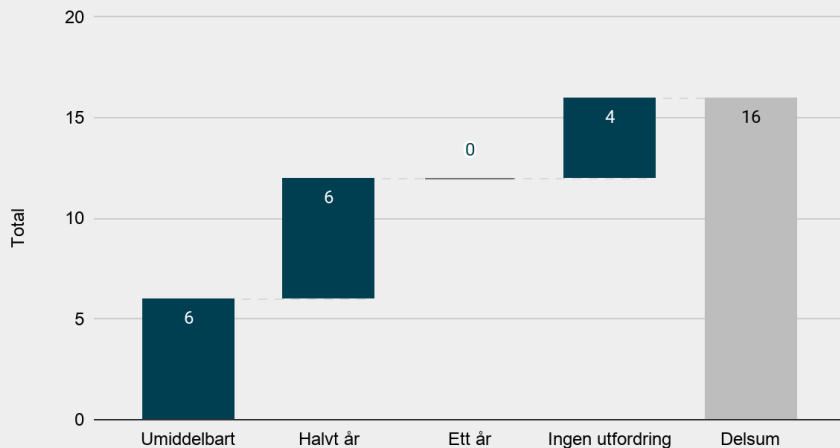
Fordelt på
innsatsområde

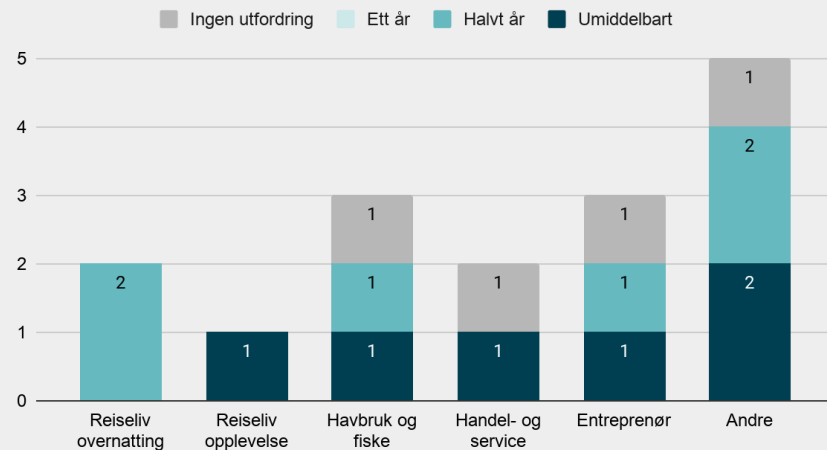
BEDRIFTER MED LIKVIDITETSPROBLEMER

- 12 bedrifter (75%) melder om likviditetsutfordringer som følge av krisen, herunder seks med umiddelbare problemer og seks som forventer problemer innen et halvt år.
- Næringene reiseliv overnatting, samt havbruk og fiske har størst likviditetsutfordringer, i tillegg til andre bransjer.
- Bedrifter som leverer til det lokale markedet har størst utfordringer.
- Likviditetsproblemene rammer bedrifter av alle størrelser i kommunen.

Grad av likviditetsutfordringer meldt per bedrift

Grad av likviditetsutfordringer meldt per bransje

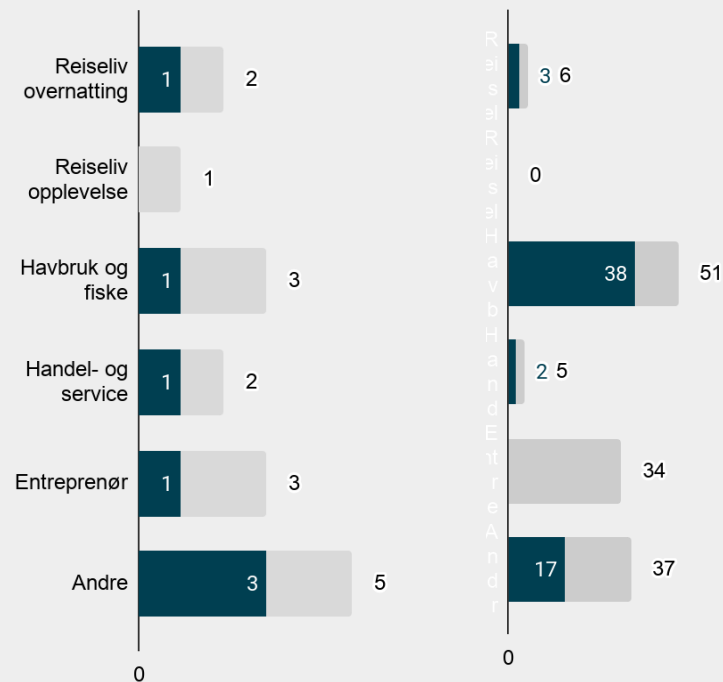
FORHOLD TILKNYTTET BEDRIFTENS MEDARBEIDERE

– Permitteringer, syke/karantene, grensegangere og ledig kapasitet

- **Syv** bedrifter (44%) varsler om at de har eller er i ferd med å permittere ansatte, tilsvarende 60 stillinger.
- **Fem** ansatte er meldt som syke, i karantene eller har begrenset kapasitet som følge av barnepass.
- **Tre** bedrifter melder om ledig kapasitet, tilsvarende tre stillinger.

Antall bedrifter som har eller er i ferd med å permittere ansatte

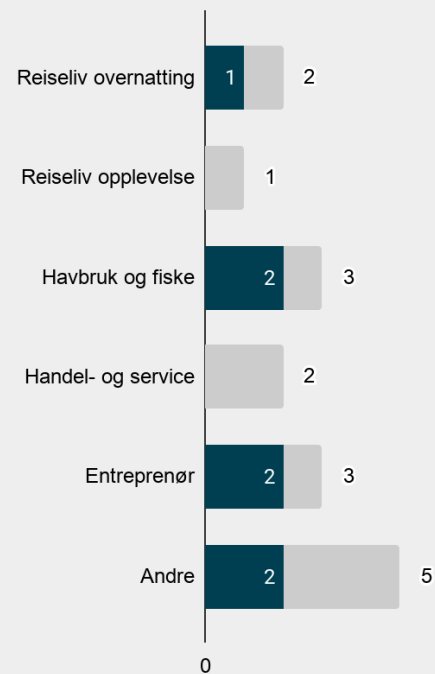
Andel ansatte som er eller er i ferd med å bli permittert

ETTERSPØRSEL ETTER KOMPETANSEHEVING

- **Syv** bedrifter (40%) vurderer kompetansehevende tiltak som aktuelt.
- Det påpekes av flere bedrifter at kompetansehevende tiltak kan være aktuelt på sikt, etter de har fått økonomisk kontroll på situasjonen. Imidlertid er flere usikre på hvilke av slike tiltak som kan være aktuelt. Trolig vil derfor etterspørre dette ved utvikling av konkrete kompetansehevende forslag.

Antall bedrifter som vurderer kompetansehevende tiltak som aktuelt

OPPSUMMERING OG REFLEKSJONER

41

GRONG

- **Roan har små klynger av bedrifter**, men med stor spredning og utfordringer fra flere hold. Dette gjenspeiles i enkeltbedrifter/-bransjer. Samspill mellom områdene i utvikling av kompetansetiltak og kurs vil derfor være nyttig.
- Store deler av **reiselivsnæringen** står overfor utfordrende tider grunnet mangel på turisme fra Europa. Det påpekes et ønske om hjelp til markedsføring i hjemmemarkedet.
- **Fiskeforedlingsindustrien** er mindre påvirket av krisen på kort sikt, ettersom storparten av salget rettes mot det europeiske markedet som nå får en fordel grunnet svak kronekurs. Dog påpekes et ønske om hjelp til å opprettholde avtaler og sikre leveranser på lengre sikt.
- **Entreprenør-/anleggsbransjen** er mindre berørt på kort sikt, men kan bli påvirket av andre aktører i verdikjeden. Det er også usikkerhet rundt oppsigelse/utsettelse av oppdrag, spesielt fra private.
- **Flesteparten av bedriftene** rapporterer at de vil klare seg på kort sikt, mens de vil oppleve stor usikkerhet rundt konsekvensene på lengre sikt.
- Mange ønsker bistand til å finne ut hva bedriftene har krav på i forbindelse med status på ulike pakker, samt hjelp til søknadsprosess.

**RESULTATER
OSEN KOMMUNE**

KARTLEGGINGEN AV BEDRIFTER I OSEN

Osen kjennetegnes av små bedrifter og få ansatte per bedrift. Reiselivsbedrifter i internasjonale markeder preger næringslivet, og størst inntektsgrunnlag er fra april til september.

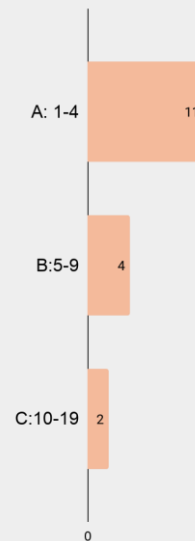
Næringslivet i Osen er påvirket i varierende til stor grad av krisen.

17 bedriftssamtaler er gjennomført

Fordelt på kategori

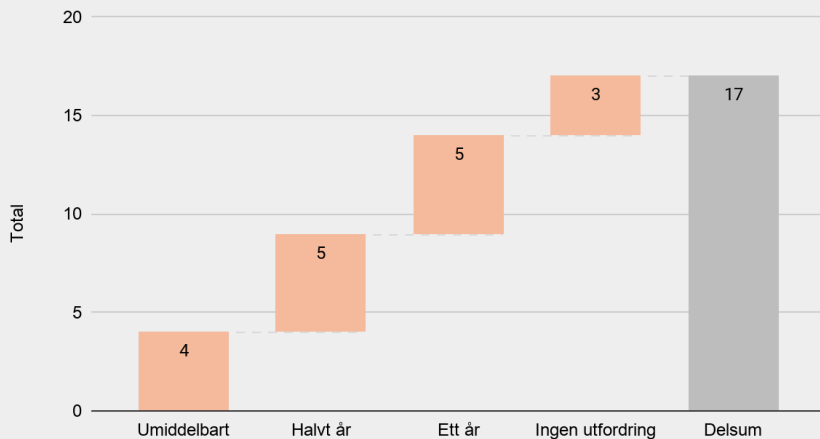
Fordelt på størrelse

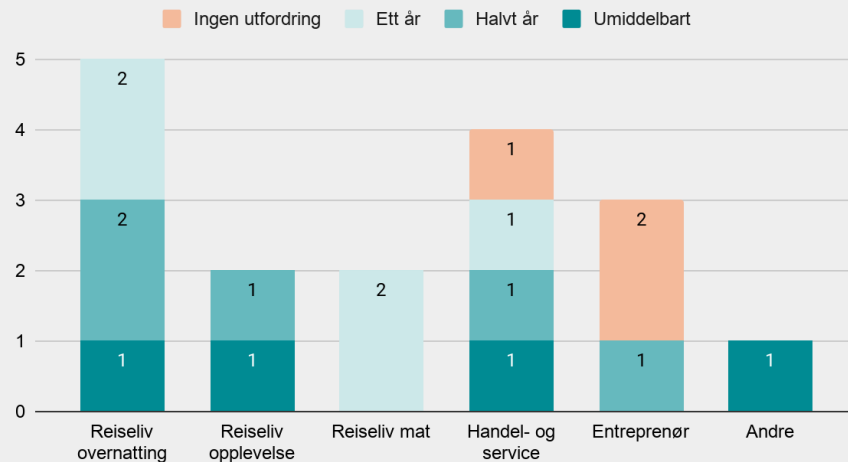
BEDRIFTER MED LIKVIDITETSPROBLEMER

- Reiselivsnæringen opplever betydelige likviditetsutfordringer.
- Bedrifter som server internasjonale markeder har størst likviditetsutfordringer sett opp mot antall bedrifter. Bedrifter i lokale og regionale markeder har også betydelige utfordringer.
- De minste bedriftene (1-9) har størst likviditetsutfordringer, men én av to store bedrifter melder også om problemer på relativt kort sikt.

Grad av likviditetsutfordringer meldt per bedrift

Grad av likviditetsutfordringer meldt per bransje

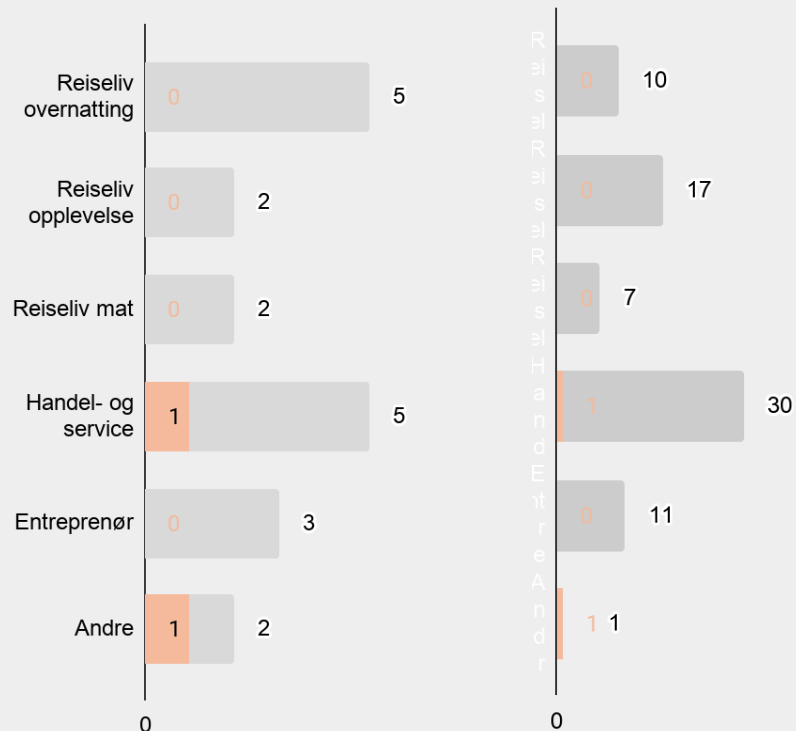
FORHOLD TILKNYTTET BEDRIFTENS MEDARBEIDERE

– Permitteringer, syke/karantene, grensegangere og ledig kapasitet

- **To bedrifter** (12%) varsler om at de har eller er i ferd med å permittere ansatte, tilsvarende to stillinger.
- Få permitteringer kan skyldes at mange av bedriftene kun har én ansatt, og at de dermed ikke har permittert seg selv. I tillegg har flere bedrifter normalt sesongarbeidere, som ikke er blitt ansatt grunnet koronakrisen.
- **Én** ansatt er meldt som syk, i karantene eller har begrenset kapasitet som følge av barnepass.
- **To** bedrifter melder om ledig kapasitet, tilsvarende to stillinger.

Antall bedrifter som har
eller er i ferd med å
permittere ansatte

Andel ansatte som er
eller er i ferd med å bli
permittert

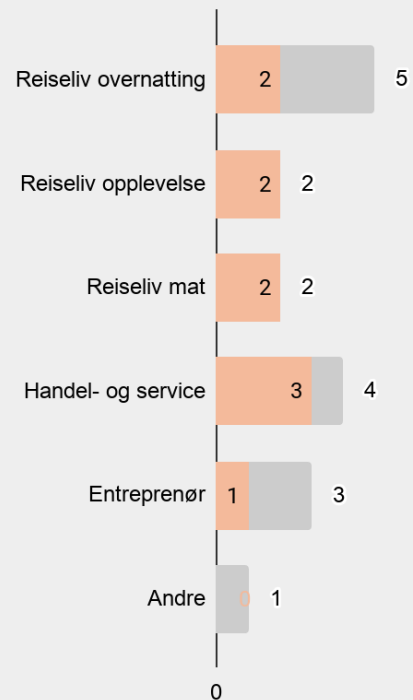
ETTERSPØRSEL ETTER KOMPETANSEHEVING

46

OSEN

- Ti bedrifter (52%) vurderer kompetansehevende tiltak som aktuelt. Stor engasjement rundt kompetanseheving generelt.
- Av bedrifter som er blitt påvirket negativt av krisen er de fleste positive til kompetansehevende tiltak.
- Det påpekes et ønske om konkrete forslag til aktuelle kompetansekurs og tiltak.

Antall bedrifter som vurderer kompetansehevende tiltak som aktuelt

OPPSUMMERING OG REFLEKSJONER

- Mange av **reiselivsbedriftene** i Osen kommune baserer seg på det internasjonale markedet, og opplever derfor en stor inntektssvikt som følge av krisen. Likevel er de fleste løsningsorienterte, og ønsker å tenke nytt for å tilpasse sine tilbud til et potensielt nasjonalt og/eller regionalt marked.
- **Håndverkere og anleggsbransjen** er i mindre grad berørt av krisen i dag, men kan oppleve større konsekvenser på sikt, da flere er avhengige av eksterne aktører (transport, leverandører etc.). I tillegg påpekes det at den private økonomien til kunder kan påvirke eventuelle fremtidige oppdrag.

RESULTATER RØYRVIK KOMMUNE

KARTLEGGINGEN AV BEDRIFTER I RØYRVIK

Bedrifter med pågående prosjekt i porteføljen fra kommunalt næringsfond ble prioritert i kartleggingen. I tillegg er det informert lokalt om muligheten at bedriftene selv kunne ta kontakt med næringsapparatet. Det kan også nevnes at Røyrvik har gjennomført Strategi- og forankringsfasen i omstillingsprogrammet, og har utarbeidet forslag til omstillingsplan og første års handlingsplan.

Samlet sett er bedriftene i varierende grad påvirket av krisen. Halvparten melder om akutte likviditetsproblemer, hovedsakelig reiseliv- og handelsbedrifter, mens andre halvpart forventer ingen problemer. Under halvparten av bedriftene varsler om permitteringer.

19 bedriftssamtaler ble gjennomført

10 bedrifter har pågående prosjekter

Fordelt på
næring

Fordelt på
størrelse

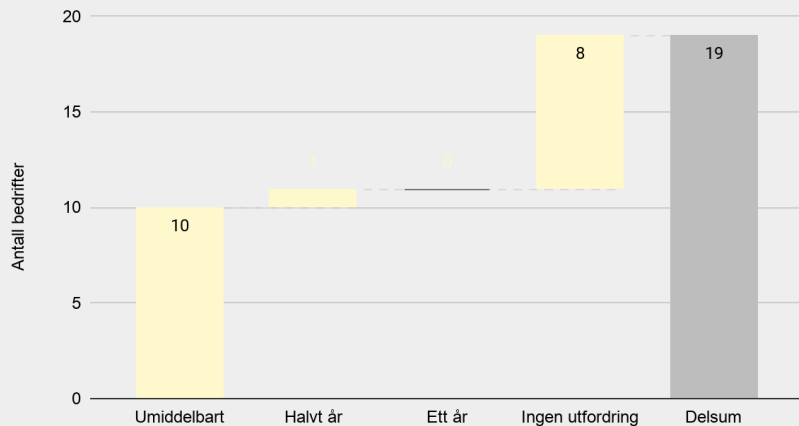

BEDRIFTER MED LIKVIDITETSPROBLEMER

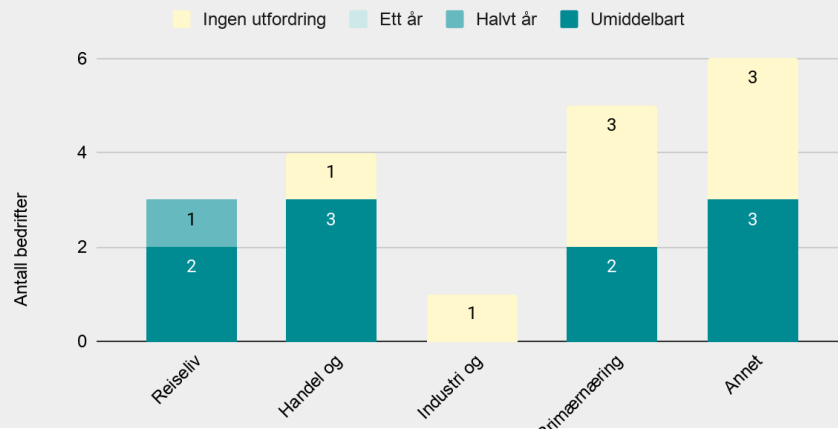
50

- I Røyrvik kommune opplever 50 prosent umiddelbare likviditetsproblemer.
- For to bedrifter er dette svært kritisk og de trenger bistand fortløpende.
- For én bedrift vil det kunne oppstå problemer innen et halvt år.

Grad av likviditetsutfordringer meldt per bedrift

Grad av likviditetsutfordringer meldt per bransje

FORHOLD TILKNYTTET BEDRIFTENS MEDARBEIDERE

– Permitteringer, syke/karantene, grensegangere og ledig kapasitet

- **Seks** bedrifter (31 %) varsler om at de har eller er i ferd med å permittere ansatte, hvilket utgjør elleve ansatte.
- **To** av bedriftene har grensegangere.
- **To** ansatte er meldt som syke, i karantene eller har begrenset kapasitet som følge av barnepass.
- **Seks** bedrifter melder om ledig kapasitet, tilsvarende syv stillinger.

Antall bedrifter som har
eller er i ferd med å
permittere ansatte

Andel ansatte som er
eller er i ferd med å bli
permittert

ETTERSPØRSEL ETTER KOMPETANSEHEVENDE TILTAK

- Åtte bedrifter (42%) vurderer kompetansehevende tiltak som aktuelt.
- Høysesong for turistnæring (service-funksjoner) er dårlig avtalefestet. Her kan det bli aktuelt med kompetansehevende tiltak.
- Av de bedriftene som har spesifisert ønske om kompetansekurs, er markedsføring og administrasjon mest vesentlig.

Antall bedrifter som vurderer kompetansehevende tiltak som aktuelt

KUN BEDRIFTER MED PÅGÅENDE PROSJEKT, N=7

- **Fire** av disse har behov for delbetaling i allerede eksisterende prosjekt (gjennomført).
- **Ingen** melder at de ikke er i rute i henhold til prosjektplan.
- **Én** av bedriftene melder at de har nye behov som følge av situasjonen.

OPPSUMMERING OG REFLEKSJONER

54

- Røyrvik er preget av et **reiselivstungt næringsliv**, og således spesielt utsatt for krisen.
- Det vil legges vekt på å følge opp **bedrifter med å igangsette prosjekter** for å sikre videre fremdrift og styrke utviklingsevnen.
- Flere bedrifter forsøker å bruke krisen til noe positivt, og ser på muligheter fremfor utfordringer.
- Mange er positive til samarbeid med andre aktører, og anser dette som viktig for å komme styrket ut av situasjonen. Dette gjelder spesielt **matindustrien** som kan samarbeide om blant annet bestillings- og leveringssystemer.

RESULTATER GRONG KOMMUNE

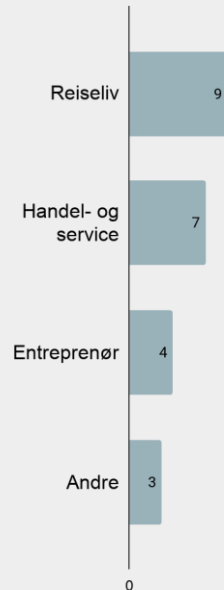
KARTLEGGINGEN AV BEDRIFTER I GRONG

Næringslivet i Grong er preget av mange reiselivsbedrifter samt bedrifter innenfor handel og tjenesteyting, og begge disse bransjene er sterkt berørt av koronakrisen. Næringslivet påvirkes også av små bedrifter (> fire faste ansatte). I tillegg er det mange reiselivs- og handelsbedrifter som er sterkt preget av krisen da store deler av omsetningen oppnås i påske- og sommertrafikken.

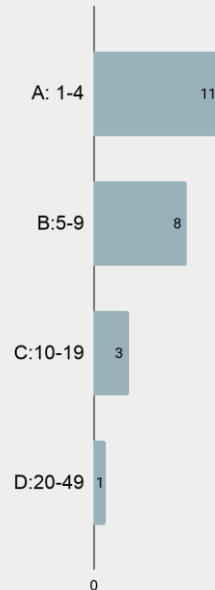
Overordnet er bedriftene i Grong kommune i stor grad rammet av krisen, både hva gjelder likviditetsproblemer og antall permitteringer.

23 bedriftssamtaler er gjennomført

Fordelt på kategori

Fordelt på størrelse

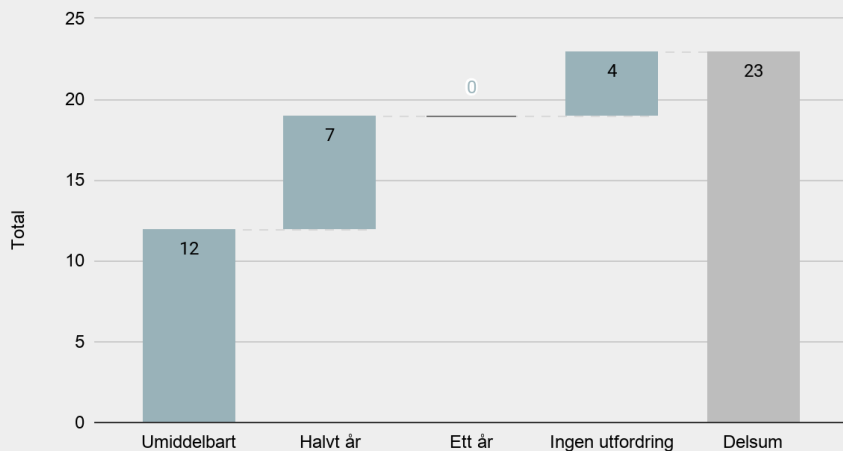

BEDRIFTER MED LIKVIDITETSPROBLEMER

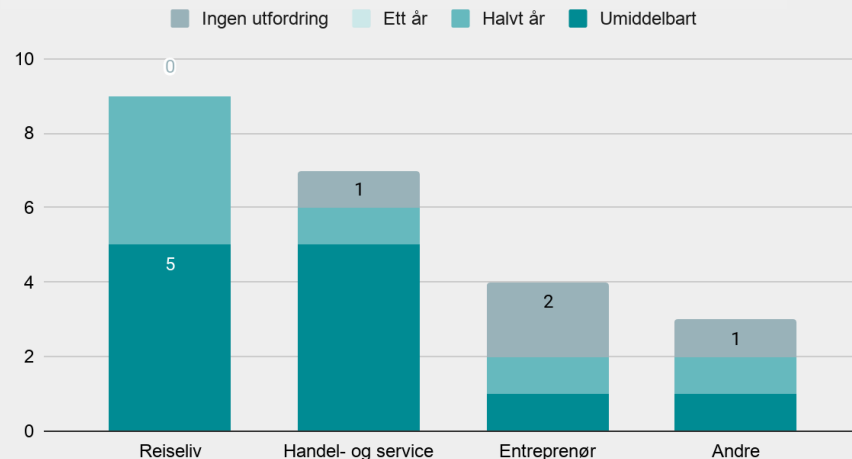
57

- I Grong kommune er det 19 bedrifter som vil kunne oppleve likviditetsproblemer innen et halvt år.
- Tolv av disse har umiddelbare problemer.
- Det er hovedsakelig bedrifter innen kategoriene handel- og service, samt reiseliv som opplever de største utfordringene.

Grad av likviditetsutfordringer meldt per bedrift

Grad av likviditetsutfordringer meldt per bransje

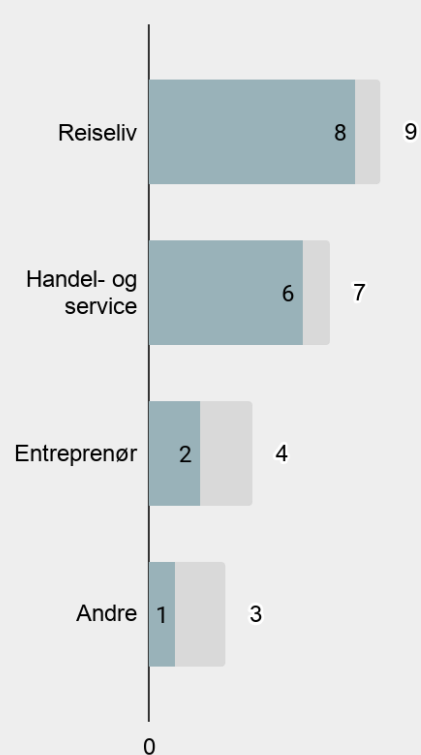

FORHOLD TILKNYTTET BEDRIFTENS MEDARBEIDERE

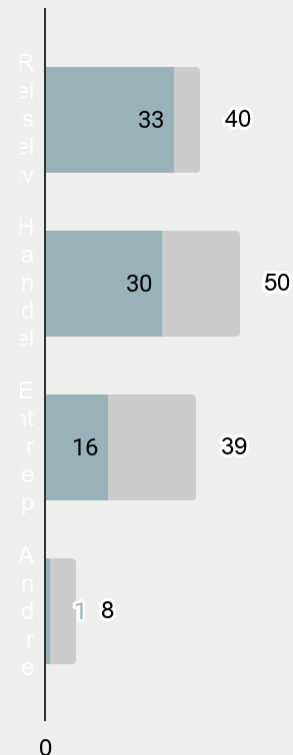
– Permitteringer, syke/karantene, grensegangere og ledig kapasitet

- 17 bedrifter (74 %) varsler om at de har eller er i ferd med å permittere ansatte, tilsvarende 80 ansatte.
- **Åtte** ansatte er meldt som syke, i karantene eller har begrenset kapasitet som følge av barnepass.
- **Fire** bedrifter melder om ledig kapasitet tilsvarende tre stillinger.
- **Noen** ansatte er delvis permittert.

Antall bedrifter som har
eller er i ferd med å
permittere ansatte

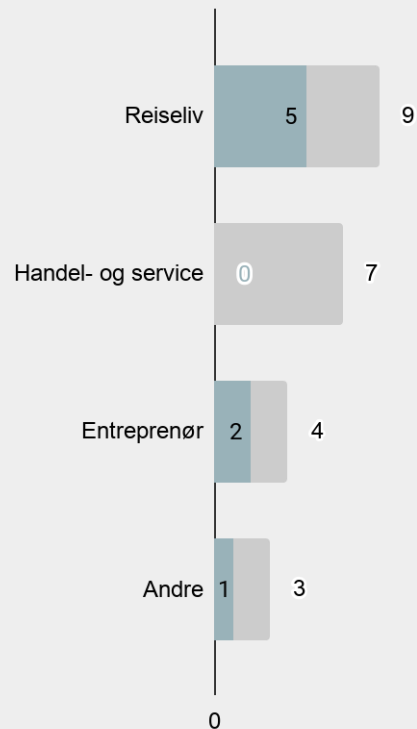
Andel ansatte som er
eller er i ferd med å bli
permittert

ETTERSPØRSEL ETTER KOMPETANSEHEVING

- 8 bedrifter (35 %) vurderer kompetansehevende tiltak som aktuelt.
- Få bedrifter vurderer kompetansehevende tiltak som aktuelt. Dette kan skyldes at mange ansatte er deltidspermittert og i turnus på så måte at det er vanskelig praktisk å få gjennomført. Andre mener at de må igangsette driften før kompetansehevende tiltak er aktuelt.
- Mange av bedriftene er små, som gjør det særlig aktuelt å tilby kurs til flere bedrifter samlet. I sum krever dette tid for å organisere og igangsette.
- Relevante kompetansehevende tiltak som påpekes som ønskelig fra samtlige er kurs innen reiseliv, markedsføring, salg og forretningsutvikling.

Antall bedrifter som vurderer kompetansehevende tiltak som aktuelt

OPPSUMMERING OG REFLEKSJONER

- To bedrifter opplever **utfordringer med import fra utlandet**, som nå er langt dyrere grunnet svak kronekurs. Disse opplever også stopp i vareleveranser fra utlandet, slik at de ikke får tilgang på nødvendige råvarer eller ferdigvarer for videre drift.
- Mange bedrifter er **bekymret for langtidsvirkningene av krisen**, med mangel på markedsetterspørsel som følge av forsiktighet, endrede vaner og generelle nedgangstider.
- **Sommersesongen** er svært viktig for mange av reiselivsbedriftene i kommunen. Hvis den uteblir, vil næringen oppleve en umiddelbar krise.
- Mange ønsker bedre oversikt over **regjeringens og andre sine tiltakspakker** og tilbud, samt bistand til å søke.

**RESULTATER
NAMSSKOGAN KOMMUNE**

KARTLEGGINGEN AV BEDRIFTER I NAMSSKOGAN

Næringslivet i Namsskogan kjennetegnes av mange små, og således sårbare, bedrifter (< fire faste ansatte). Flere av disse er også sesongavhengig, med et vesentlig omsetningsgrunnlag i sesonger som påske- og sommerferie. Et relativt stort antall sesongarbeidere bidrar i derfor normalt i resie- og opplevelsesbedriftene i ferie- og sommerhalvåret.

Pandemien har fått store konsekvenser for næringslivet i Namsskogan, spesielt hva gjelder omsetningssvikt og likviditetsutfordringer.

14 bedriftssamtaler er gjennomført

Fordelt på kategori

Fordelt på størrelse

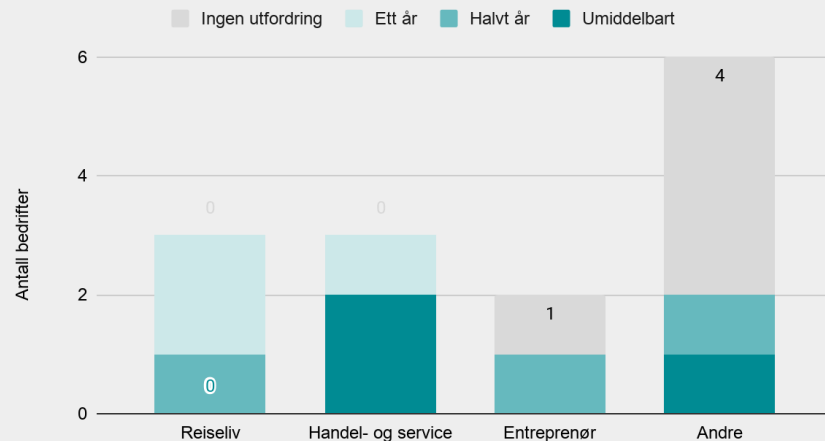
BEDRIFTER MED LIKVIDITETSPROBLEMER

- I Namsskogan har litt over halvparten av bedriftene likviditetsutfordringer.
- Bedriftene er innen kategoriene reiseliv, handel og tjenester, entreprenør og andre bedrifter.
- Seks bedrifter vil kunne få problemer i løpet av ett år.
- Tre av dem vil kunne få problemer innen et halvt år.
- For tre bedrifter er situasjonen kritisk, og de har behov for bistand umiddelbart.

Grad av likviditetsutfordringer meldt per bedrift

Grad av likviditetsutfordringer meldt per bransje

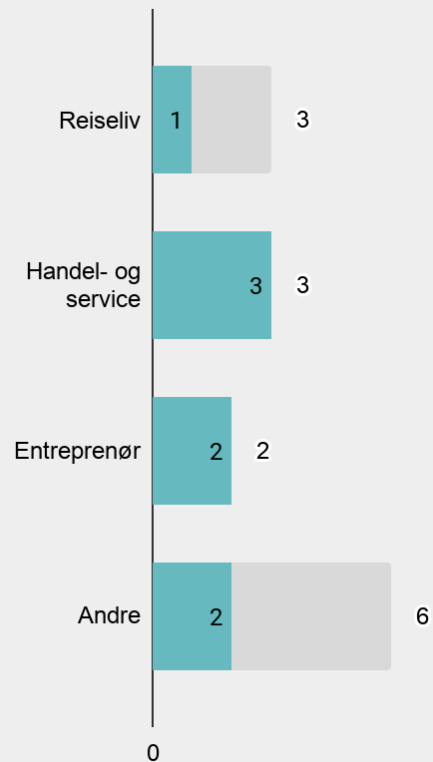

FORHOLD TILKNYTTET BEDRIFTENS MEDARBEIDERE

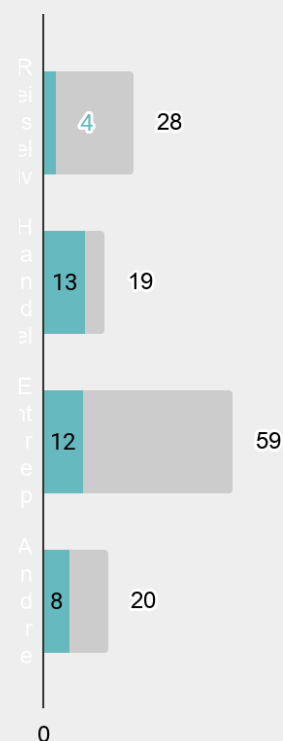
– Permitteringer, syke/karantene, grensegangere og ledig kapasitet

- **Åtte** bedrifter (57%) varsler om at de har eller er i ferd med å permittere ansatte, tilsvarende 37 ansatte
- **Tre** bedrifter er meldt som syke, i karantene eller har begrenset kapasitet som følge av barnepass.
- **Fire** bedrifter melder om ansatte med ledig kapasitet.

Antall bedrifter som har
eller er i ferd med å
permittere ansatte

Andel ansatte som er
eller er i ferd med å bli
permittert

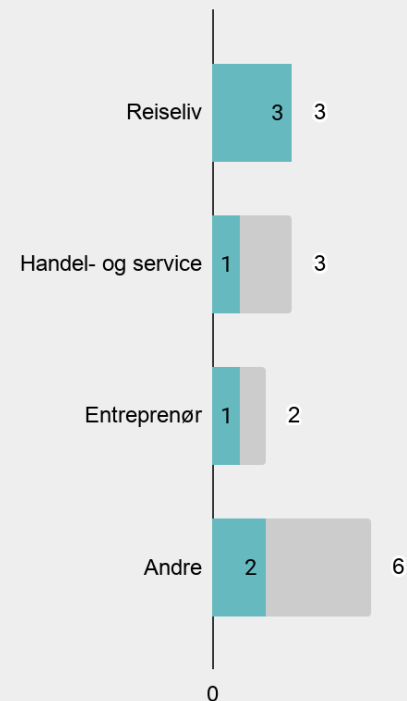

ETTERSPØRSEL ETTER KOMPETANSEHEVING

- **Syv** bedrifter (50%) vurderer kompetansehevede tiltak som aktuelt.
- Det understrekes at prosjektet bør tilrettelegges slik at flere små bedrifter som driver med det samme kan samarbeide og således styrkes. Dette er spesielt relevant for tilbud av kompetansekurs.
- For lokale matprodusenter kan det være aktuelt med kompetanseheving innen alternative distribusjonskanaler.
- For entreprenører er det meldt om interesse for fagutdanning.

Antall bedrifter som vurderer kompetansehevede tiltak som aktuelt

OPPSUMMERING OG REFLEKSJONER

- **Bedriftene som er hardest rammet av krisen** er hovedsakelig virksomheter innen **overnatting og servering**. Her rapporteres det om kritisk inntektssvikt og overlevelse uten støtte, kun få uker etter påske. Av disse er det identifisert et behov for hjelp til orientering av offentlige krisepakker og bedriftsspesifikke tiltak.
- **Særskilte karantenebestemmelser i Helgeland** kan påvirke situasjonen problematisk for flere bedrifter i Namsskogan. Det understrekes at det trolig er eller vil bli løst med oppmykninger av restriksjonene.
- **Nøkkelbedrifter innen opplevelsesnæringen** bidrar i sterk grad til bosetting og indirekte markedsetterspørsel for andre bedrifter i Namsskogan. Dette understreker behovet for å prioritere følgende bedrifter, samt tilrettelegge for et styrket samarbeid mellom aktører i kommunen.
- **Lokale matprodusenter** opplever kritisk inntektssvikt og likviditetsproblemer som følge av avlyste arrangementer, som Bondens marked og andre matmesser. Behovet for alternative distribusjonskanaler er derfor stort.
- **Anleggsbedrifter og bedrifter innen grunnarbeid** er ikke rammet vesentlig av krisen, med unntak av konsekvenser som følge av medarbeidere som er syke eller i karantene. Sistnevnte påvirkes også av Nord-Norges restriksjoner på karantene ved anleggsarbeid.
- I Namsskogan er det **flere eldre entreprenører og daglige ledere** som har begynt å trappe ned. Prosjektet kan være en viktig pådriver til å motivere og videreføre, samt styrke disse bedriftene.
- Det er et **generelt behov for utvikling, nytenkning og oppdatering** av næringslivet i Namsskogan. Noen større og mer omfattende utviklingsprosesser bør iverksettes for å få ringvirkninger i tilknyttede næringer.

SAMMENFATNING AV RESULTATER

Oppsummering og anbefaling til videre arbeid i forprosjektet

NÆRINGSLIVET STÅR OVERFOR ULIKE UTFORDRINGER MED BEHOV FOR SKREDDERSYDDE TILPASNINGER

Slik er næringslivet påvirket

- Reiseliv, servering, opplevelsesnæringen og annen sesongbasert næring opplever kritisk inntektssvikt og likviditetsutfordringer. Krisen har fått store konsekvenser for påske og sommeren, som normalt står for største delen av omsetningen.
- Industri opplever mange permitteringer.
- Fisk og oppdrett, industri, bygg og anlegg er bransjer som er mindre påvirket av krisen. De fleste av disse har tilstrekkelig likviditet og oppdrag til å holde aktiviteten i gang. Likevel er mange av disse påvirket av andre ledd i verdikjeden, som kan få konsekvenser på lengre sikt.
- Av de mindre og nyetablerte bedrifter forventer mange å få store likviditetsproblemer.
- Bedrifter med pågående prosjekter i omstillingsprogrammene til Lierne og Indre Fosen er stort sett i rute med planlagte prosjekter og tiltak.

Dette har næringslivet behov for

- Hjelp til orientering og anvendelse av offentlige krisepakker og tiltak for bedrifter som kvalifiserer seg til dette.
- Bedriftsinterne og bransjespesifikke kompetansetiltak og utviklingsprosjekter.
- Mer samarbeid bedrift-bedrift og kommune-bedrift, for å utnytte synergieffekter, tenke nytt og sikre samspill mellom verdikjeder.
- Bistand til bedrifter i omstillingsprogrammet.
  - Hjelp til å avslutte prosjekter.
  - Pådriver i nye prosjekter.
  - Delutbetaling i allerede eksisterende prosjekter.

TILTAK PÅ BRANSJENIVÅ

Bransje

Reiseliv

Behov:

- Kapital til dekning av faste kostnader
- Nasjonal/regional produkt- og tjenesteutvikling
- Markedsføringstiltak

Handel og tjenester

- Kapital til dekning av faste kostnader
- Kampanjer for regional/lokal handel
- Kompetanseheving digital handel og tjenester
- Markedsføringstiltak

Industri og anlegg

- Kapital ved langvarig krise
- Unngå stans i verdikjeden
- Innovasjon og produktutvikling

Primærnæringer

- Produkt- og tjenesteutvikling
- Utnytte nye markeds- og samarbeidsmuligheter
- Unngå stans i verdikjeden

Andre bransjer

- Kapital til dekning av faste kostnader
- Markedsføringstiltak

Felles tiltak på tvers av bransjer:

- Oversikt over eksisterende offentlige tiltakspakker og anvendelsen av disse
- Bistand til å utvikle og fremlegge nødvendig dokumentasjon og tallmateriale for å søke offentlige tiltakspakker
- Mer samarbeid bedrift-bedrift og kommune-bedrift, for å utnytte synergieffekter, tenke nytt og sikre samspill mellom verdikjeder
- Kompetansetiltak som simulerer til å aktivisere permitterte ansatte, utnytte ledig kapasitet og utvikle bedriftskompetansen
- Kompetansepåfyll innen områder som (1) lean, (2) innovasjon og produktutvikling, (3) salg, markedsføring og nye forretningsmodeller, og (4) digitalisering og effektivisering
- Bedriftsspesifikke utviklingsprosjekter

Prioritering	Fase 1 - strategi	Fase 2 - tiltak	Fase 3 - resultat
Bedrifter som er i krise og trenger rask tilgang på bistand	<p>Få kontroll Kunnskap og bistand til aktuelle offentlige tiltakspakker</p> <p>Kostnadsnivå, betalingsutsetting, plan for refinansiering</p>	<p>Se fremover Produktutvikling, salg og markedsføring</p> <p>Kompetanse- og utviklingstiltak</p>	<p>Re-åpne Ta tilbake markedsposisjoner</p>
Bedrifter som holder hjulene i gang, men forventer redusert aktivitet	<p>Få kontroll Kutte kostnader, prioritere kjerneaktivitet, sikre likviditet, sikre samspill og kommunikasjon mellom verdikjeder</p>	<p>Omstilling og investering Kompetanse- og utviklingstiltak</p>	<p>Gevinstrealisering Ta markedsposisjoner</p>
Bedrifter som trenger bistand til å gjennomføre nye prosjekt eller avslutte prosjekt i omstillingsprogrammet	<p>Få kontroll Sikre kapasitet, ressurser og kompetanse til å gjennomføre prosjekter</p>	<p>Sikre fremdrift Gjennomføre prosjekter og tiltak Avslutte prosjekter</p>	<p>Gevinstrealisering Ta markedsposisjoner</p>